

תאמר בהני דברשות שור יוכיח –

Can you say it by these where there is permission; an ox will prove it

OVERVIEW

states that the צד השוה of the משנה comes to include the case of חייב בור, as the גמרא asks, בור is חייב since it is dug ברשות; however by ביבותיהן the waters are released into the רה"ר. The reply is that שור יוכיח; even though a שור has permission to be in the רה"ר, nevertheless if he damages there (through קרן) he is חייב. The same should apply to ביבותיהן. Our תוספות explains how this יוכיח from שור is effective according to those who interpret שור of the משנה to mean רגל.

תוספות asks:

ואם תאמר למאן דאמר¹ תנא שור לרגלו היכי קאמר שור יוכיח דברשות חייב -

And if you will say; according to the one who maintains that when the משנה taught שור it was referring to the foot of the שור (the מזיק of שור [in the משנה] means damaging while treading on objects), **how can** the גמרא state that שור (of the משנה)² **will prove** that שלא ברשות is not the cause of the חייב, for שור **has permission** and is nevertheless **חייב**. Regardless that this is true if שור לקרנו, where the שור has permission to be in the רה"ר and the damage occurred in the רה"ר; however if we maintain שור לרגלו -

והא רגל לא מיחייב אלא ברשות הניזק ושם אין לו רשות -

Then רגל is not liable unless he damages הניזק, **and there** (in the רשות תנא) **the animal has no permission** to be there. How can there be a יוכיח from שור (if תנא פותקין ביבותיהן)?! How can we derive (שור לרגלו); by שור it is also ברשות (just like by בור)? (שור לרגלו) (which is done ברשות) is חייב from (רגל) שור and בור (which are both done ברשות)?

תוספות answers:

ויש לומר כגון שהלך ברשות הרבים והתיז והזיק ברשות היחיד דחייב כדאמרין לקמן (דף יט,א):
And one can say; that we are discussing a case where for instance the animal was walking in the רה"ר and an object was flung by its walking, and the object caused damage in a רה"י, **where the owner is liable,³ as the גמרא states later.** This is the יוכיח from שור. We see that even though the שור had רשות to walk in the רה"ר, nevertheless

¹ דף ד,א on שמואל.

² The צד השוה is from (בור) שור of our משנה [which is רגל according to שמואל].

³ There is a חייב of נזק חצי for this type of damage, called צרורות. See 'Thinking it over' # 1 (&2).

he is liable for the damages caused by his walking (which resulted in an object being hurled into a רה"י where it caused damage), the same applies to פותקין ביבوتיהן.

SUMMARY

The תנא שור לרגלו מ"ד according to שור יוכיח, is from a case where the animal was walking in the רה"ר and flung an object into the רה"י.

THINKING IT OVER

1. By [צוררות] דרגל and בור פותקין ביבوتיהן maintains that we derive תוספות.⁴ By צוררות there is only a חיוב for ח"נ; it should therefore follow that פותקין ביבوتיהן should also pay only a ח"נ.⁵ How can we derive that there is a חיוב for a נזק שלם?⁶

2. In a similar vein (to # 1); פותקין ביבوتיהן should not be חייב in the רה"ר (according to the מ"ד that תנא שור לרגלו); just as רגל is ברה"ר.⁷

3. Why did not תוספות offer an alternate case; where there was a log which extended from the רה"ר into the רה"י and the בהמה trod on the (part of the) log which was in the רה"ר and the extension of the log in the רה"י caused⁸ damage?⁹

⁴ See footnote # 3.

⁵ See תוספות גב ד"ה משורו; אבל קשה וכו'.

⁶ See נחלת משה.

⁷ See סוכ"ד and מהרש"א (הארוך).

⁸ This case would (at least) seemingly avoid the difficulty posed by question # 1.

⁹ See חידושי ר"נ אות קצה ד"ה ומבארים.